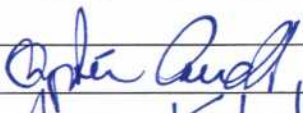

KSK-notat nr.: 54/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Bergselvi Kraft AS/Øvre Bergselvi kraftverk		
Fylke/kommune:	Sogn og Fjordane/Luster		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	for Helén N. Liebig-Larsen	Sign.:	
Dato:	16 AUG 2013		
Vår ref.:	NVE 200702303-108		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Søknad om tillatelse til bygging av Øvre Bergselvi kraftverk i Luster kommune i Sogn og Fjordane

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon.....	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	8
NVEs vurdering.....	12
NVEs konklusjon.....	20
Forholdet til annet lovverk.....	20
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	21
Vedlegg: Detaljkart.....	25

Sammendrag

NVE har tidligere gitt tillatelse til bygging av Nedre Bergselvi kraftverk, men avslått søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk. Vedtaket om bygging av Nedre Bergselvi kraftverk er påklaget, og avventer endelig avgjørelse av Olje- og energidepartementet (OED). I opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk skulle kraftverket utnytte et fall på 343 m i øvre del av Bergselvi. Prosjektet ville ha gitt om lag 12,6 GWh. NVE mente at overføringen av Farningselvi og redusert vassføring på utbyggingsstrekningen i tillegg til planlagte tekniske inngrep ville medføre store negative konsekvenser for landskapsopplevelsen, og som samlet sett var større enn fordelene ved tiltaket.

Utbyggingsplanene som nå foreligger er sterkt redusert. Den vil utnytte de nedre 127 m av fallet, og omfatter et kraftverk med årsproduksjon på 5,76 GWh. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Av høringspartene så er Luster kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune positive til prosjektet, mens Fylkesmannen, Sogn og Fjordane turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane er i mot tiltaket. Begrunnelsene til disse er forholdsvis sammenfallende ved at de viser til vassdragets verdi som landskapselement i dalen som er innfallsporten for den nasjonale turistvegen over Sognefjellet, og at den planlagte utbygde strekningen i seg selv innehar naturkvaliteter som har verdi av betydning. De legger også vekt på at Fortunvassdraget er sterkt belastet med reguleringer og utbygginger allerede, slik at denne strekningen må utelates fra videre kraftutbygging.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

En utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk etter omsøkte planer vil gi om lag 5,8 GWh i et gjennomsnittså. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det er NVE sitt syn at det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til grunneiere og generere skatteinntekter.

NVE vurderer det slik at de viktigste landskapselementene langs vassdraget og Sognefjellsvegen er ivarettatt gjennom avslag av opprinnelig konsesjonssøknad, og at utbyggingsplanene slik de nå foreligger representerer en vesentlig mindre konfliktfylt utbygging ved at to av tre viktige landskapselementer ikke lenger blir berørt av tiltaket. I tillegg er lengde på berørt elvestrekning og rørgatetrasé mer enn halvert. Bøfossen rett oppstrøms planlagt kraftstasjon og to mindre fossefall ovenfor vil fortsatt bli berørt gjennom redusert vannføring. NVE mener imidlertid at konsekvensene for landskap, friluftsliv og turisme ved en ev. utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil være moderate og akseptable, gitt at det av hensyn til nærhet til Sognefjellsvegen blir satt krav om en minste vannføring i turistsesongen som bidrar til å opprettholde noe av landskapsopplevelsen med foss og vassdragsnatur. Dette vil gi en moderat endring av produksjonen på ca. 0,4 GWh/år.

Utbyggingsplanenes virkning for naturtyper dreier seg i all hovedsak om konsekvensen for naturtypen fosse-eng med moseutforming ved fossene i Bøthun. I følge søknaden vil være overløp i elven 71 dager i året, og NVE er av det syn at flomtoppene i vassdraget vil bidra til å opprettholde en viss grad av fosserøyk ved lokaliteten. Vi legger vekt på at det ikke er kjente sjeldne eller rødlistede arter knyttet til lokaliteten, og mener på bakgrunn av dette at tiltakets konsekvens på naturtypelokaliteten vil være akseptabel, og ikke av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Bergselvi Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Øvre Bergselvi kraftverk med overføring av Skjemminggrovi. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Bergselvi Kraft AS, datert 27.2.2013:

"Bergselvi Kraft AS planlegger å utnytte deler av fallet i Bergselvi til kraftproduksjon og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Øvre Bergselvi kraftverk
- Overføring av Skjemminggrovi som renner inn i Bergselvi rett nedstrøms planlagt inntak

Kraftverket blir tilknyttet det eksisterende 23 kV nettet og det blir inngått avtale om bygging og drift av høspentanlegget med områdekonsesjonæren Luster Energiverk AS."

Øvre Bergselvi kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	Overføring
Nedbørfelt	km ²	22,7	1,8
Årlig tilsig til inntaket	mill. m ³	32,3	2,3
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	45	40
Middelvannføring	m ³ /s	1,03	0,07
Alminnelig lavvannføring	l/s	46	3
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	160	12
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	39	3

KRAFTVERK

Inntak	moh.	534	
Avløp	moh.	407	
Lengde på berørt elvestrekning	m	800	
Brutto fallhøyde	m	127	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,28	
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,2	
Slukeevne, min	m ³ /s	0,3	
Tilløpsrør, diameter	mm	1000	
Tilløpsrør, lengde	m	750	130
Installert effekt, maks	MW	2,3	
Brukstid	timer	2500	

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,12
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	4,64
Produksjon, årlig middel	GWh	5,76

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill. kr	19
Utbyggingspris*	kr/kWh	3,3

*) Uten anleggsbidrag

Øvre Bergselvi kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2,6
Spennning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	3,0
Omsetning	kV/kV	0,69/23

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	100
Nominell spenning	kV	23
Jordkabel		

Om søker

Søker er Bergselvi Kraft AS som består av grunneiere som har fallrettigheter i prosjektet. Bergselvi Kraft AS vil stå for bygging av drift av Øvre og Nedre Bergselvi kraftverk.

Om søknaden

Bergselvi Kraft AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Øvre Bergselvi kraftverk i Bergselvi. Det søkes også om tillatelse til å overføre Skjemminggrovi som renner inn i Bergselvi rett nedstrøms planlagt inntak.

Øvre Bergselvi kraftverk vil utnytte et fall på 127 m, mellom kote 534 og 407. Installert effekt i kraftverket vil være 2,3 MW. Dette er beregnet å gi en årlig middelproduksjon på om lag 5,8 GWh.

Det er ikke søkt om egen tillatelse etter energiloven. Søker planlegger å knytte kraftverket til eksisterende 22 kV-nett der Luster Energiverk AS skal stå for bygging og drift av dette innenfor sin områdekonsesjon.

Beskrivelse av området

Utbyggingsområdet ligger i Bergsdalen og Fortun i Luster kommune i Sogn og Fjordane. Bergselvi renner gjennom den dypt nedskårne Bergsdalen med bratte sider. Nedbørfeltet strekker seg fra Jotunheimen til utløpet i Fortunselvi. Dalen går vest-øst slik at dalsidene er eksponert mot sør og nord. Aller nederst i Skagagjelet dreier elva noe mer mot nordvest ned til utløp i Fortunselvi.

Fortunselvi ligger i Luster kommune i Sogn og Fjordane. Vassdraget drenerer til Lustrafjorden, som er en av de innerste fjordarmene i Sognefjorden. Fortunselvi kommer fra Illvatn nord for Nørstedalen, og renner ut i fjorden ca. 30 km lenger sør ved Skjolden. De største sideelvene fra øst er Grandfasta og Bergselvi. Fra sør kommer det også et større sidevassdrag, Berdalselvi. Fortunsvassdraget er regulert gjennom flere magasiner og overføringer.

Den øvre delen av Bergselvi er omgitt av høye fjell og breer (Fanaråki og Hurrungane). På utbyggingsstrekningen er dominerende bergart ulike former for gneis, som er harde og sure bergarter. Elva graver seg mindre ned i terrenget på denne strekningen, men også her er noen bratte lisider ned mot elva. Elva renner i slake parti gjennom grove løsmasser, og på brattere partier over bart berg.

Bergsdalen ligger i vegetasjonsseksjon overgangsseksjon, dominert av østlige plantearter med enkelte vestlige trekk. Elva går gjennom flere vegetasjonssoner. Området er skogkledt opp til kote 1100 og løvskog er dominerende treslag.

På berørt elvestrekning ligger Bøfossen rett oppstrøms planlagt kraftstasjonsplassering. Optunfossen nedenfor omsøkt elvestrekning vil få redusert vannføring dersom Nedre Bergselvi kraftverk som avventer endelig avgjørelse av OED får konsesjon. Vannføringen i elva er sterkt redusert etter tidligere kraftutbygging, og det er i begrenset grad fosserøyk som kan holde vegetasjonen langs elva fuktig.

Bergselvi får tilført vann fra sidebekker på både sørsida og nordsida, bla. Farningselvi, Ringselvi og Skjemmingsgrovi. Området er preget av kulturlandskap med fulldyrka mark, naturbeitemarker i hevd og stølsområder og andre beitemarker under gjengroing.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det ble ved kgl. res. av 25.01.1957, 1.7.1960 og 9.1.1976 gitt tillatelser til Årdal og Sunndal verk AS til erverv og regulering av Fortun-Grandfastavassdragene m.v. Konsesjonene ble gitt med varighet frem til 25.01.2017. Konsesjonene ble ved kgl. res. av 22.1.1988 overdratt til Norsk Hydro AS/Hydro Aluminium AS. Staten og Norsk Hydro AS med datterselskaper inngikk den 13.7.1995 en avtale om foregrepet hjemfall og tilbakesalg av rettigheter og innretninger bl.a. knyttet til kraftanleggene i Fortun-Grandfastavassdragene. Avtalen ble inngått under forutsetning av at Norsk Hydro skulle oppnå nye ervervskonsesjoner for 50 år, regnet fra ny konsesjonsdato. Avtalen omfattet ikke reguleringene og overføringene som er tilknyttet anleggene. Disse har følgelig utløp 25.1.2017. Hydro ASA og Hydro Aluminium AS fikk på denne bakgrunn ved kgl. res. av 10.08.2007 tillatelse til erverv av fallrettigheter i Fortun-Grandfastavassdragene i 50 år regnet fra konsesjonsdato. Som nevnt så utløper tillatelsene til reguleringer og overføringer i vassdragene den 25.01.2017. Dersom disse skal videreføres må det da søkes om ny tillatelse for disse tiltakene. Dersom det gis konsesjon kan det da fastsettes nye konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement kan endres i den grad det anses som nødvendig.

Skagen kraftverk sto ferdig i 1959 og utnytter et fall på 941 meter fra Skålavatn til Fortunsdalen. Skålavatn er regulert mellom 1013 og 998 moh. Kraftverket har totalt en midlere årsproduksjon på 1458 GWh. Avløpet fra Skagen kraftverk renner ut i Bergselvi ved samløpet med Fortunselvi.

Nedre Bergselvi kraftverk rett nedstrøms omsøkte Øvre Bergselvi kraftverk fikk konsesjon i 2012. Kraftverket skal utnytte et fall på 367 m, og vil få en årlig produksjon på om lag 15,8 GWh. Vedtaket om bygging av Nedre Bergselvi kraftverk er påklaget, og avventer endelig avgjørelse av Olje- og energidepartementet (OED).

Bergselvi er sterkt preget av tidligere kraftutbygging, og ca. 60 % av vannføringen i Bergselvi er overført til Skagen kraftverk gjennom et tunnelsystem som går rundt den øvre delen av dalen. Dette medfører at hovedelva og de større sideelvene er tørrlagte nedenfor kote 1020 men får gradvis tilførsel fra restfelt nedenfor overføringspunkt. Det er ikke krav om minstevannføringsslipp til Bergselvi i dag.

En anleggsveg tilhørende Norsk Hydro følger dalsiden nord-vestover over gården Opptun. Fjellveien til Årdal går i fiellområdet på sørsiden av dalen.

Sognefjellsvegen (rv 55), går gjennom Bergsdalen og følger elva på en lang strekke. Sognefjellsvegen fikk status som Norges første nasjonale turistveg i 1997, og stod ferdig opprustet i 2003. Sognefjellsvegen krysser Bergselvi ved Berge.

Teknisk plan

Overføringer

Skjemminggrovi som renner inn i Bergselvi rett nedstrøms planlagt inntak blir overført til inntaket med et 150 m langt nedgravd plastrør med diameter 0,3 m. Inntaket i bekken blir utført med en grop i bakken på ca 2 x 2 m. I rørtraseen er det skogsterreng med løsmasser. Skjemminggrovi har et nedbørsfelt på 1,8 km² og middelvannføring på 70 l/s. Overføringskapasiteten er 150 l/s, noe som vil tilsvare en produksjon på 0,5 GWh og gi en utbyggingspris på 0,1 mill. kr.

Inntak

Inntaket skal plasseres på kote 534. Området er skogkledd og grunnen består av løsmasser. Eksisterende 22 kV kraftlinje går over inntaksområdet. Det er planlagt å bygge en 20 m lang og ca. 1 m høy løsmasseterskel over elveløpet som leder elva inn i en 30 m lang, 8 m bred og 3 m dyp åpen kanal. Ved enden av kanalen vil det etter planene støpes en inntakskonstruksjon med inntaksrist, innløpskonus og stengeventil. Inntaksbassenget/kanalen vil få et volum på ca 1000 m³ og fungere som sedimenteringsbasseng. For slipp av minstevannføring er det planlagt et ca. 20 m langt rør fra innløpskonusen nedstrøms inntaksrista til elveløpet nedstrøms løsmasseterskelen. Røret blir utstyrt med reguleringsventil og instrumentering for måling av pålagt minstevannføring. Måledataene vil bli lagret elektronisk på og overført til kraftstasjonen for visning.

Rørgate

Fra inntaket vil vannet bli ført ned til kraftstasjonen i et 750 m langt tilløpsrør av glassfiberarmert plast med diameter 1,0 m. Røret skal graves ned på hele strekningen, og rørgata fylles med løsmasser. Rørgatetraseen går hovedsakelig gjennom løsmasser og skogsterreng, og vil stort sett følge eksisterende trasé for eksisterende 22 kV kraftlinje.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil etter planene blir plassert på Flaten ved elva på kote 407 i utkanten av et område med gammel innmark (beite). Kraftstasjonen vil bli fundamentert på løsmasser og avløpet vil bli ført tilbake til elva gjennom en kort kanal.

Det er planlagt installert en Francisturbin med effekt 2,3 MW og slukeevne 0,33-2,2 m³/s. Alternativt kan det installeres en Peltonturbin med effekt 2,3 MW og slukeevne 0,12-2,2 m³/s. Det vil også bli installert en lavspenninggenerator med effekt 2,6 MVA og en hovedtransformator med effekt 3 MVA og omsetning fra generatorspenning (lavspenning) til 23 kV.

Kraftstasjonen vil få et areal på ca 60 m² og enkel utforming med torvtak og trepanel. For å unngå sjenerende støy vil det bli gjort støydempende tiltak, og avløpet vil bygget med vannlås dersom valget faller på en Peltonturbin.

Kraftverket vil bli tilknyttet eksisterende 23 kV linje med en 100 m lang jordkabel.

Massetak og veier

Det er planlagt å etablere en 90 m lang adkomstvei fra Fv 55 frem til inntaket. Det er også planlagt å oppgradere ca. 100 m eksisterende jordbruksvei fra Fv 55 og frem til planlagt kraftstasjonsområde og inntak til Nedre Bergselvi kraftverk.

Tiltaket vil i følge søker ikke medføre behov for uttak eller deponering av masser.

Arealbruk og eiendomsforhold

Søker oppgir at det vil være behov for ca. 19 daa midlertidig areal under anleggsfasen. I driftsfasen vil dette reduseres til om lag 2,6 daa.

	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Berørt areal
Inntak med adkomstvei	1	0,6	Utmark/innmarksbeite
Rørgate	15	0	Utmark/innmarksbeite
Kraftstasjon med adkomstvei	3	2	Utmark/innmarksbeite

Riggområder er ikke omtalt i søknaden, og ikke avmerket på kartet over planområdet. Dersom tiltaket får konsesjon vil avmerking av riggområder inngå som del av detaljplanen, og bli sendt på høring til kommunen.

Alle fallrettigheter og grunnarealer som vil bli utnyttet er i følge søker i privat eie, og det er disse eierne som står bak prosjektet gjennom selskapet Bergselvi Kraft AS.

Jorunn K. Yttri hevder å inneha grunn- og fallrettigheter i prosjektet. Søker bestrider Yttris påstander om at hun har rettigheter som vil bli berørt.

NVE tar ikke stilling til spørsmålet om rettigheter til Yttri da dette er et rent privatrettslig anliggende. Uenighet om rettigheter må løses direkte mellom partene eller gjennom rettsapparatet. NVE kommenterer derfor ikke dette nærmere.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektområdet er lagt ut som LNF-område i Luster kommunes arealplan.

Kommunedelplan for småkraftverk

Småkraftplanen til Luster kommune legger opp til én utbygging i elven.

Et prosjekt med inntak på kote 539 og utløp på kote 10 i Bergselvi er plassert i gul konfliktsone i Lusters kommunedelplan for småkraftverk. Elva er i kommunedelplanen vurdert å ha *noen sterke interesser* som det må tas hensyn til. En utbygging i området må i følge planen ta hensyn til de allmenne interessene og planlegges med avbøtende tiltak. Kommunen har ikke presisert dette nærmere i planen, men ut fra at det er temaene friluftsliv og turisme som er ansett som å bli mest negativt berørt, antar NVE at det er disse interessene som har gitt en slik verdivurdering.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er under grensen for behandling i SP og er heller ikke i konflikt med eksisterende SP-prosjekt.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Prosjektet berører ikke inngrepsfrie områder.

Nasjonale laksevassdrag

Bergselvi er ikke del av et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Et lite areal i øverste delen av nedbørfeltet inngår i Jotunheimen nasjonalpark. Utbyggingen får ingen direkte konsekvenser for nasjonalparken.

Regional plan for småkraftverk

Sogn og Fjordane fylkeskommune har utarbeidet Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging. Planen ble vedtatt av fylkestinget 11.12.2012. Under fosser/stryk er Bergselvi ovenfor Fortun registrert som viktig landskapselement. Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller seg positive til utbyggingsplanene for Øvre Bergselvi kraftverk, men forutsetter slipp av minstevannføring med 49 l/s om vinteren og minimum 172 l/s om sommeren.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 27.9.2010 i forbindelse med høring av opprinnelig søknad. Den gang sammen med representanter for søkeren, kommunen, fylkeskommunen, Sogn og Fjordane turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane, Norges Jeger- og fiskeforening i Sogn og Fjordane, Per Optun og Sverre Yttri. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Luster kommune går inn for utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk. Kommunen mener at de allmenne interessene vil bli tilstrekkelig ivaretatt gjennom de avbøtende tiltakene som søker har foreslått. Kommunen har tidligere gått inn for utbygging av både Nedre Bergselvi kraftverk og opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk. I høringsuttalelsen til opprinnelig søknad trakk kommunen frem at landskapsbildet har stor betydning for reisende på turistveien over Sognefjellet. Ifølge kommunen bidrar synlige elveløp og fosser til at landskapsinntrykket forsterkes.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane går i mot en utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk. De mener at sterke allmenne interesser blir berørt ved en eventuell utbygging ved at Fv 55 er Nasjonal turistvei, og videre at en utbygging vil være svært uheldig for naturmangfoldet. Fylkesmannen mener videre at det er mangler i kunnskapsgrunnlaget. Etter Fylkesmannens syn er det en feil at søker i planendringssøknaden fremstiller restvannføringen i vassdraget som om det er 5-persentil av opprinnelig vannføring før utbygging av Fortunvassdraget, da det i dag kun går 40 % av opprinnelig vannføring i vassdraget. Dersom det allikevel blir gitt konsesjon til en utbygging, mener de at minstevannføringen bør settes til 5-persentil av opprinnelig vannføring i Bergselvi (400 l/s om sommeren og 160 l/s om vinteren), og at maks slukeevne må reduseres. Fylkesmannen har tidligere gått i mot utbygging av både Nedre Bergselvi kraftverk og opprinnelig søknad om bygging av Øvre

Bergselvi kraftverk. Den gang pekte de i tillegg på at Bergsdalen er innfallsport til nasjonalt og internasjonalt viktig natur- og friluftsområde.

Statens vegvesen uttaler at det skal søkes om eventuelt utvidet bruk av eksisterende avkjørsel eller om ny avkjørsel fra Fv 55 dersom dette er relevant. Eventuell legging av tilløpsrør langs veien må ikke komme nærmere enn 1 m fra veiskulder/fylling. Dersom tilløpsrør ønskes lagt på Statens vegvesen sin eiendom må det søkes om dette.

Sogn og Fjordane fylkeskommune er positiv til en utbygging som skissert i planendringssøknaden, men mener slipp av minstevannføring bør økes til 49 l/s om vinteren og minimum 172 l/s om sommeren. De trekker frem Regional plan med tema knyttet til vannkraftutbygging som ble vedtatt i desember 2012. Bergselvi ovenfor Fortun står på lista over fosser og stryk som er viktige landskapselementer i Luster/Årdal. De er definert som interesser av stor verdi, og av forutsetninger for utbygging skal avbøtende tiltak i stor grad redusere eventuelle konflikter med allmenne interesser. Fylkeskommunen har ikke kjennskap til kulturminner som vil bli direkte påvirket av tiltaket. Dersom det blir gjort funn av kulturminner som blir direkte eller indirekte berørt av en eventuell utbygging skal tiltaket justeres. Fylkeskommunen har tidligere gått inn for utbygging av både Nedre Bergselvi kraftverk og opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk.

Sogn og Fjordane turlag er skeptiske til prosjektet. De omtaler området fra planlagt inntak og videre oppover i nedbørfeltet som regionalt, nasjonalt og internasjonalt viktig for friluftsliv. Interessene nedover i dalen omtales først og fremst som lokale, men også som en flott inngangsport til de viktige friluftsområdene med Breheimen og Jotunheimen nasjonalparker ovenfor. De mener at vannføringen i elven med fosser og stryk er en viktig del av det totale landskapsbildet. De viser til et utdrag fra Luster sin kommunedelplan for småkraftverk, hvor Sognefjellsvegen med natur, elv og foss trekkes frem som den største turistattraksjonen i kommunen med omkring 300000 reisende. Vannføringen i elven er i dag redusert med 60 % av naturlig vannføring. De mener at en ytterligere reduksjon vil redusere opplevelsesverdien vesentlig, og at en minstevannføring ikke vil kunne settes høy nok til å ivareta elven som landskapselement. De peker på at omsøkt minstevannføring er lavere enn 1 % av opprinnelig vannføring i elven, og at dersom det blir gitt konsesjon bør det settes krav om minimum 200 l/s om sommeren. Det er lokale fiskeinteresser i elven, og etter forholdene en god bestand av brunørret. Videre mener de at sumvirkningene for landskap, naturmangfold i Fortunsdalen er så store at en bør være varsomme med å tillate ytterlige utbygginger i området.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane er i mot en utbygging. De gikk i mot den opprinnelige søknaden om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk, fordi de mente det var viktig å bevare vassdraget i et område som allerede er preget av kraftutbygging. De la vekt på at området er innfallsport til Jotunheimen og Sognefjellet og at Bergselvi har høy verdi for turisme og friluftinteresser. De mener at nåværende søknad er en forbedring ved at Farningselva er tatt ut av planen, men at samlet belastning i Fortunsdalen og på Sognefjellet, og virkninger for landskap, landskapsopplevelse, livet i og langs elven, friluftsliv og turisme tilsier at området ikke tåler flere kraftutbygginger. Avslutningsvis mener de at en eventuell utbygging kun vil tilføre marginale økonomiske verdier til lokalsamfunnet.

Norsk Hydro ASA uttaler at dersom Øvre Bergselvi får konsesjon skal kraftverket kobles til Hydros 23 kV-linje til Sognefjellet. De opplyser om at det vil være behov for å oppgradere linja dersom kraftverket får konsesjon. Utbygger må dekke kostnaden av en eventuell oppgradering, i tillegg til kostnaden forbundet med økt transformator kapasitet.

SFE Nett AS opplyser om at det på nåværende tidspunkt ikke er ledig kapasitet i sentralnettet. Dette vil endre seg når 420 kV-linje mellom Ørskog og Sogndal settes i drift. Tilgjengelig kapasitet må avklares med Statnett før kraftverket kan kobles til nettet.

Jorunn Yttri er eier av gnr. 8, bnr. 2 Kleivi på Yttri og Henriksgarden gnr. 9, bnr. 2 på Skagen, og gir i sine uttalelser uttrykk for å være sterkt i mot en utbygging. Hun mener hun har bruksrettigheter på omsøkt elvestrekning, og opplyser om at de privatrettslige forholdene i saken ikke er avklart. Skjemminggrovi som er planlagt overført til inntaksdammen i Bergselvi er blant de siste gjenværende sideelvene som ikke er tørrlagt. Hun vurderer det slik at overføringen av Skjemminggrovi og selve kraftstasjonen vil bli godt synlig fra den nasjonale turistveien. Videre er hun bekymret for konsekvensene av ytterligere redusert vannføring i elven som allerede er fraført 60 % av opprinnelig vannføring, og påpeker at det er tre fosser på omsøkt elvestrekning – Bøfossen, Eggfossen og Spreklefossen. Hun mener at vassdragsnaturen og kulturlandskapet i området er blant de mest unike i Norge, og at det burde ivaretas for fremtiden. Hun er kritisk til undersøkelsene av biologisk mangfold i området, som hun mener ikke er tilstrekkelige, og legger til at det er et rikt dyreliv i området, blant annet med forekomster av fossekall og fjellørret i elva. Hun uttaler videre at det er mange som fisker i elva.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 16.6.2013 kommentert de innkomne høringsuttalelsene. Kommentarene gjengis her uten bilder og vedlegg:

”...

1. Fråsegn frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane:

Kunnskapsgrunnlaget og naturmangfaldslova:

Sitat: “..dvs. at slukevna er 213,5% av (rest-)middelvassføringa mot til vanleg mellom 150 og 200%”

Detter er missvisande. Middelsvassføringa ved inntaket er berekna til 1,10 m³/sek inkl Skjemmingagrovi. Dvs at slukeevna er 200% av middelvassføring og såleis innanfor det Fylkesmannen meiner er vanleg utnyttingsgrad.

Elles tykkjer me det er spesielt at Fylkesmannen meiner me skal sleppa minstevassføring utifrå eit vassføringsregime som ikkje har vore verkeglegheit i elva sidan 1950-talet og som truleg vil halde fram slik i uoverskueleg framtid. Hydro Energi lyt søke ny reguleringskonsesjon frå 2017, og me meiner vassdragsforvaltninga då har ein alle tiders muligheit å ivareta vassdraget i sin heilheit med krav til minstevassføring frå Hydro sine inntak rundt kote 1000. Me overlet elles vurderingane vedrørande minstevassføring til NVE, og held fast på omsøkt minstevassføring.

Landskap og turisme:

Sitat: “det er ingen andre strekningar der FV 55 går så nær elva”

Dette er feil. I opphavelag søknad for ØBK gjekk elva kloss i vegen over ein distanse på 400m ved området frå Simogalden, over Fossegaldsbrui og vidare opp mot samløpet med Ringselvi. I gjeldande søknad følgjer elva langs vegen over om lag 280m med minsteavstand på 55m ifølgje kart. Vegetasjon langs vegen og ned mot elva gjer innsynet begrensa, og den har fram til no vore nærmast usynleg om ein ikkje veit at den er der. Vinteren 2013 vart det rydda skog i eit omfang av 5 m ut frå vegskulder, noko som gjer at innsynet frå vegen er noko større no.

Bileta Fylkesmannen har lagt ved i sin uttale yter ikkje prosjektet rettferdighet då dei viser området utanfor vekstsesong (og turistsesong) og gir såleis feil bilete av kva ein kan forvente å sjå i månadane juni, juli, august og september. Me har difor teke nye bilete 15.06.2013 i det same utsnittet som Fylkesmannen. Sjå under.

Bergsdalen er også som mange andre stader truga av attgroing pga endringar i klima og stadig færre beitedyr, innsynet vil difor dessverre bli ytterlegare forringa over tid.

Vidare heiter det:

"Gjelet med Skjemmingagrovi er godt synleg frå Fv55, og traseen for den nedgravne røyrgata bort til Skjemmingagrovi med inntaket her vil bli godt synleg frå vegen. Inntaket i Bergselvi til kraftverket er planlagt på ei strekning der elvegjelet er godt synleg frå Fv 55 frå oversida, men sjølve inntaket vil ikkje bli synleg frå den næraste svingen."

Traseen for røyret frå Skjemmingagrovi til inntaket vil verta synleg, inntil det gror att. Dette tiltaket i seg sjølv er begrensa med eit røyr på 0,30m. Sjølve inntaket kan som Fylkesmannen skriv sjåast frå oversida. Men det kan diskuterast kor relevant dette er; når ein køyrer oppover er det ikkje synleg for ein har det bak seg, og på veg ned ser ein det ikkje dersom ein køyrer på rett side av vegen.

2. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Sogn og Fjordane Turlag:

"Ei kraftutbygging kan gje økonomiske verdiar til lokalsamfunnet. Vi kan i dette tilfellet ikkje sjå at desse verdiane vil bli særleg store, og heller ikke kan vi sjå at denne småkraftutbygginga i særleg grad vil tene til å halde oppe jordbruket i området."

Me kan ikkje vera anna enn usamd i dette. Prosjektet har såpass god økonomi at det kan realiserast i eigen regi og vil såleis tilføra verdifulle verdiar for grunneigarane, samt lokale entreprenørar i utbyggingsfasen.

Elles er Naturvernforbund og turlaget sine innvendingar dekkja under Fylkesmannen i S&FJ sin uttale.

3. Jorun Yttri:

Me registrerer at Yttri er usamd i alt i søknaden kva angår faktaopplysningar. Vi ser det ikkje naudsynt å ta opp alle desse punkta, men eit par småting ynskjer me å presisere:

Sitat: " Kraftstasjon blir plassert i nærheten, og blir godt synlig, fra den Nasjonale turistvegen, og vil dersom det velges en turbinløsning for eksempel Pelton gi sjenerende støy." Kraftstasjonen blir heilt usynleg frå vegen då den ligg lågt i terrenget og er skjerma av mykje skog. Dersom det vert valgt peltonturbin vert denne utført med vassslås som forhindrar sjenerande støy.

Kva gjeld jakt og fiske kjenner me oss ikkje att i Yttri si framstilling. Me har ved nokre få høve sett at det har vorte utøvd fiske her, men mange er det på ingen måte. Hjortebestanden som me jakter på er som nemnd av Yttri i stadig rørsle. Dei siste 10 åra er det felt om lag 10 hjortar i Bergsdalen, men ei utbygging vil uansett ikkje få konsekvensar for jakt og vilt slik me ser det.

Bergselvi kraft ynskjer å presisere at Yttri ikkje har fallrettar på den berørte delen av elva slik ein kanskje kan få inntrykk av gjennom uttalen.

4. Hydro og SFE Nett

Me er i dialog med både Hydro Energi og Luster Energiverk ang nettilknytning og oppgradering av Trafo T9 samt linje til kraftstasjonen. Dette har eit estimert anleggsbidrag på 3-4 mill kr og gjer at den spesifikke utbyggingskostnaden nærmar seg 4kr/kWh for prosjektet.

5. Avslutning:

Fråsegnene frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Naturvernforbundet, Sogn og Fjordane Turlag og J.K.Yttri er einsidig negative, og dei positive sidene med ei utbygging er ikkje vektlagt i det heile. Me tykkjer det er skuffande at det ikkje er noko særleg fokus på at det er gjort store endringar i søknaden frå opphavsleg søknad; bortfall av Farningselvi, kryssing av prioritert naturtype i Dokkamarki, elvas nærleik til Fv.55 Sognefjellsvegen og røyrsgata si kryssing av vegen er alle moment som er tekne ut or planen. Berørt elvestrekning er også redusert med om lag 75% og røyrsgata vil no følgje den eksisterande 22-kV linja stort sett skjerma av skog.

Det er elles mykje fokus på Nasjonal turistveg og nærleiken til denne i uttalelsane. Dersom menneskeskapte inngrep i naturen hadde vore avgjerande for den Nasjonale turistvegen er det i seg sjølv eit paradoks at Fv 55 Sognefjellsvegen har fått denne utmerkinga. I Fortun passerer den under 3 stk 130kV kraftlinjer og kloss i 3 "monstermaster", og langs ferda over fjellet ser ein tydelege steintippar, demningar, magasin og kraftlinjer. I Fortun er me i dag omkransa av Breheimen og Jotunheimen nasjonalpark, samt Drægnes- og Yttrismorki naturreservat. Vi meiner det er rett og viktig å finna ein mellomting mellom vern/urørt natur og det å kunne utnytte naturressursane me har til rådvelde."

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 22,7 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til om lag 1,1 m³/s. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og sommerflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring inkludert overføringen er beregnet til henholdsvis 172 og 42 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 49 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,2 m³/s og minste slukeevne 0,3 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 40 l/s resten av året.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Maksimal slukeevne vil tilsvare ca. 200 % av middelvannføringen. Foreslått minstevannføring er på 100 l/s om sommeren og 40 l/s om vinteren. [angi periode] De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 71 dager i et middels vått år. I 174 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 50 l/s ved kraftstasjonen.

Overføringen av Skjemminggrovi til Bergselvi vil tilføre et nedbørfelt på 1,8 km² med en middelvannføring på om lag 70 l/s.

Bergselvi er del av et regulert vassdrag, og har i lange perioder sterkt redusert vannføring. Vassdraget har fått fraført om lag 60 % av vannføringen gjennom utbygging av Skagen kraftverk.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap, friluftsliv og turisme

Sognefjellsvegen er en av totalt 18 nasjonale turistveier i Norge. Sognefjellsvegen går fra frodige kulturlandskap i Bøverdalen i øst via fjellplatået med utsikt til isbreer og fjell, og ned gjennom daler til indre del av Sognefjorden i vest. I Luster sin kommunedelplan for småkraftverk trekkes Sognefjellsvegen med natur, elv og foss frem som den største turistattraksjonen i kommunen med omkring 300000 reisende hvert år. Den viktigste opplevelsen langs veien er, i følge kommunedelplanen, å kjøre fra fjorden og opp på fjellet der synlige elveløp og fosser er viktige landskapselement i landskapsbildet.

Regional plan for Sogn og Fjordane med tema knyttet til vannkraftutbygging ble vedtatt i desember 2012. Bergselvi ovenfor Fortun står på lista over fosser og stryk som er viktige landskapselementer i Luster/Årdal. De er definert som interesser av stor verdi, og av forutsetninger for utbygging skal avbøtende tiltak i stor grad redusere eventuelle konflikter med allmenne interesser. Fylkeskommunen er positiv til en utbygging, men forutsetter at slipp av minstevannføring økes av hensyn til landskapet og turisme.

Sogn og Fjordane turlag mener at nærheten til store nasjonalparker og Sognefjordsvegen sin status som nasjonal turistvei legger opp til forventninger om landskapsopplevelser av høy kvalitet, hvor rennende vann er et viktig element. Jorunn Yttri mener at vassdragsnaturen og kulturlandskapet i området er blant de mest unike i Norge, og at det burde ivaretas for fremtiden. Flere høringsparter trekker frem at vannføringen i elven er i dag redusert med 60 % av naturlig vannføring, og at en ytterligere reduksjon vil redusere opplevelsesverdien vesentlig. Sogn og Fjordane turlag mener at en minstevannføring ikke vil kunne settes høy nok til å ivareta elven som landskapselement. De peker på at omsøkt minstevannføring er lavere enn 1 % av opprinnelig vannføring i elven. Fylkesmannen mener at omsøkt maks slukeevne og minstevannføring til sammen vil medføre store konsekvenser for landskapsopplevelsen, og at minstevannføringen må økes kraftig dersom det blir gitt konsesjon til prosjektet.

Fylkesmannen uttaler at Sognefjellsvegen følger elven på store deler av utbyggingsstrekningen, med en minsteavstand på ca. 50 m. Store deler av elvestrekningen er godt synlig fra veien, blant annet Bøfossen samt to mindre fosser med lokale navn Eggsfossen og Spreklefossen lenger oppstrøms. Til tross for at prosjektet er redusert, legger de vekt på at omsøkt strekning samsvarer med den strekningen hvor Sognefjellsvegen også går nærmest elven.

Fylkesmannen uttaler at selve inntaket i Bergselvi er planlagt på en strekning hvor elva er godt synlig fra veien fra oversiden, men at inntaket ikke vil bli synlig fra den nærmeste svingen. Flere høringsparter mener at også de tekniske inngrepene knyttet til overføringen av Skjemminggrovi vil bli godt synlig fra Sognefjellsvegen. Jorunn Yttri opplyser om at Skjemminggrovi er blant de siste gjenværende sideelvene til Bergselvi som ikke er tørrlagt. Hun uttaler også at selve kraftstasjonen vil bli godt synlig fra veien.

Søker mener at det er lite innsyn fra Sognefjellsvegen til elva, og at de tekniske inngrepene samlet sett vil være begrenset. De presiserer at rørgatetraseen slik søknaden nå foreligger vil følge elva langs veien om lag 280 m, og at vegetasjonen langs veien og ned mot elva begrenser innsynet. Rørtaseen for overføringen fra Skjemminggrovi til inntaket vil være synlig fra veien, men søker påpeker at landskapssårene etter hvert vil heles. Søker oppgir at kraftstasjonen ikke vil være synlig fra veien fordi den er planlagt lavt i terrenget og innsynet vil bli skjermet av skog.

Sogn og Fjordane turlag og Jorunn Yttri uttaler at de lokale friluftsinnteressene i området er knyttet til hjortejakt, fiske og noe bærplukking. Det er lokale fiskeinteresser i elven, og etter forholdene en god bestand av brunørret. Søker bekrefter at det utøves noe jakt på hjort i Bergsdalen og at det er fiskeinteresser tilknyttet elven, men presiserer at de er små.

NVE mener at en ev. tillatelse til utbygging vil ivareta fiskeinteressene i tilstrekkelig grad gjennom slipp av minstevannføring hele året og konsekvensene for fisk har ikke avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Vedrørende hjortejakt er det NVEs syn at en utbygging ikke vil få konsekvens av betydning for disse interessene.

NVE avsto den opprinnelige søknaden om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk hovedsakelig på grunn av konflikt med et område som, etter vår mening, hadde stor landskapsmessig verdi knyttet til nærhet til Sognefjellsvegen som nasjonal turistvei. Søknaden som nå foreligger er sterkt redusert med både kortere berørt elvestrekning og rørgate, samt at Farningselvi og Dokkafossen ikke vil bli berørt. I ny søknad er Skjemminggrovi søkt overført til inntaket i Bergselvi med et 150 m langt rør.

De øvre delene av opprinnelig prosjektområde, som nå er tatt ut av planene, ble av NVE vurdert som særlig verdifulle med Farningselvi som utgjør et meget markert fossefall der den faller fra fjellplatået og ned til Bergselvi, og Dokkafossen som det høyeste av fossefallene på strekningen. Overføringen av Farningselvi i opprinnelig søknad var planlagt i et åpent og sårbart høyfjellsterreng, og NVE vurderte det slik at de tekniske inngrepene ville medføre store landskapssår som, på grunn av høyfjellsterrenget og mangel på vegetasjon, ville bli svært synlige i landskapet i lang tid.

NVE vurderer det slik at de viktigste landskapselementene langs vassdraget og Sognefjellsvegen er ivaretatt gjennom avslag av opprinnelig utbyggingsalternativ, og at utbyggingsplanene slik de nå foreligger representerer en vesentlig mindre konfliktfylt utbygging ved at to av tre viktige landskapselementer ikke lenger blir berørt av tiltaket. I tillegg er lengde på berørt elvestrekning og rørgatetrase mer enn halvert. Bøfossen rett oppstrøms planlagt kraftstasjon vil fortsatt bli berørt gjennom redusert vannføring.

NVE mener at de tekniske inngrepene ved en eventuell utbygging samlet sett vil være begrenset. I motsetning til Farningselvi er Skjemminggrovi som er omsøkt overført til inntaksdammen i Bergselvi etter vårt syn lite synlig i landskapet. Strekningen hvor overføringsrøret er planlagt nedgravd ligger i et område med vegetasjon, og NVE er enig i søkers vurdering av at landskapssårene derfor vil være små og etter hvert gro igjen. Rørgata vil bli noe synlig fra Sognefjellsvegen, men vegetasjonen langs veien og ned mot elva vil begrense innsynet til en viss grad. NVE er enig i søkers vurdering av at kraftstasjonen ikke vil være synlig fra veien da den er planlagt lavt i terrenget og innsynet ellers vil bli skjermet av skog.

Både deler av berørt elvestrekning og Bøfossen har i dag delvis redusert innsyn fra Sognefjellsveien på grunn av vegetasjon mellom vei og elv. Disse vil bli mer synlige fra veien når deler av oreskogen må hogges i forbindelse med en eventuell utbygging. NVE mener at redusert vegetasjon på deler av strekningen vil bidra til en mer synlig elv og foss enn i dag, og at dette kan ha positiv innvirkning på landskapsopplevelsen langs Sognefjellsvegen. På den annen side kan det på deler av strekningen være

en fordel å bevare mest mulig vegetasjon for å skjerme innsyn til landskapssår som vil oppstå i forbindelse med etablering av inntak, overføring og rørgate. Ved en eventuell konsesjon vil NVEs miljøtilsyn i forbindelse med godkjenning av detaljplan derfor avveie hva som vil være optimal opprettholdelse av vegetasjon mellom veien og berørt elvestrekning der det blir nødvendig med hogst for å gjennomføre tekniske inngrep

Dersom det blir gitt konsesjon til en utbygging vil det i perioder være sterkt redusert vannføring på berørt elvestrekning inklusive Bøfossen og de mindre fossefallene ovenfor. NVE mener at Bergselvi allerede er berørt av kraftutbygging, og at de negative virkningene av redusert vannføring i elven kan kompenseres ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året. Selv om lengde på berørt elvestrekning er sterkt redusert er NVE enig i Fylkesmannen og fylkeskommunens vurdering av at det på grunn av nærhet og innsyn fra Sognefjellsvegen som nasjonal turistveg må settes krav om en minstevannføring som til en viss grad ivaretar fossene og vassdragsnaturen i vassdraget, og særlig i turistsesongen juni-august. Søkers foreslåtte slipp av minstevannføring vil, etter vårt syn, ikke ivareta dette hensynet i tilstrekkelig grad.

NVE mener at konsekvensene for landskap, friluftsliv og turisme ved en ev. utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil være moderate og akseptable, gitt at det blir satt krav om en minstevannføring i turistsesongen som bidrar til å opprettholde noe av landskapsopplevelsen med foss og vassdragsnatur.

Naturmangfold

I tillegg til kartleggingen av biologisk mangfold som ble gjennomført i forbindelse med opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk (Bøthun, 2006), har biologen kartlagt ny rørgatetrasé. Tilleggsrapporten konkluderer med at opprinnelig kartlegging i stor grad er dekkende for berørt strekning.

Rapport for biologisk mangfold konkluderer med at konsekvensen for biologisk mangfold ved en eventuell utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil ligge mellom liten og middels negativ konsekvens.

Naturtyper

Prosjektområdet er i hovedsak dekket av løvskog av ung til middels alder med lavt potensial for arter tilknyttet død ved og gammel skog. Skogen har vært beitet, men verdien som beiteskog er sterkt redusert etter lav eller ingen bruk av skogen som beite siste generasjon. Dominerende type skog er lågurtskog med noe innslag av rikere, bregnerike typer, samt en mindre lokalitet med gråor-heggeskog.

Det finnes noe engvegetasjon innenfor planområdet, hovedsakelig sølvbunkeeng i gjengroing og av lav biologisk verdi. Nær veien i øvre del finnes det et parti med spredt, død og dødende osp. Det er imidlertid ikke funnet grunnlag for å skille ut lokaliteter med rik skog eller gammel løvskog etter DN håndbok 13.

Det er påvist en svakt utformet fosseeng med moseutforming nedenfor Bøfossen på ca. kote 420. Naturtypen er truet og med fuktighetskrevede arter, men lokaliteten er karakterisert som svakt utformet uten sjeldne eller rødlistede arter, og har derfor fått lokal verdi (C).

Fylkesmannen mener at lokaliteten med fosseeng trolig er sterkt redusert etter tidligere kraftutbygging. Ved en eventuell utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil vannføringen i elven bli ytterligere redusert, og dette kan medføre fare for økt uttørking av fossesprøytlokaliteten. Konsekvensen av en ev. uttørring er vurdert til liten til middels konsekvens. Fylkesmannen mener det er uheldig for

naturmangfoldet i området at man risikerer å ødelegge den gjenværende lokaliteten med fosseng ved Bøfossen.

NVE mener at utbyggingsplanenes virkning for naturtyper i all hovedsak dreier seg om konsekvensen for naturtypen fosse-eng med moseutforming ved fossene i Bøthun. Vannføringen i elva er sterkt redusert etter tidligere kraftutbygging, og det er i begrenset grad fosserøyk som kan holde vegetasjonen langs elva fuktig. Vi viser til at det i følge søknaden vil være overløp i elven 71 dager i året, og at flomtoppene i vassdraget vil bidra til å opprettholde en viss grad av fosserøyk ved lokaliteten. NVE legger vekt på at det ikke er kjente rødlistearter knyttet til lokaliteten, og mener på bakgrunn av dette at tiltakets konsekvens på naturtypelokaliteten vil være akseptabel.

Arter

Sjekk i artsdatabanken 01.08.2013 viser at det ikke er gjort funn av sårbare eller truede arter innenfor influensområdet til Øvre Bergselvi kraftverk.

Jorunn Yttri uttaler at det er et rikt dyreliv i området, og at det i tillegg til artene som er omtalt i biomangfoldrapportene blant annet finnes fossekall i området.

NVE mener på bakgrunn av de opplysninger som kommer frem i søknad og høringsuttalelser til både opprinnelig søknad og planendringssøknad at Bergselvi har begrenset verdi for fisk, og at verdien av elven for brunørret først og fremst er lokal. Vi mener at en ev. tillatelse til utbygging vil ivareta fiskeinteressene i tilstrekkelig grad gjennom slipp av minstevannføring hele året, og at konsekvensene for fisk derfor ikke har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Ved en eventuell utbygging vil rørgata kunne berøre osp med kjuke i øvre og nedre del av planområdet. Forekomstene har biologisk verdi som nøkkelement for en rekke arter av blant annet fugl, lav og sopp. NVE er enig i vurderingen i biomangfoldrapporten, som konkluderer med at man bør forsøke å unngå å berøre disse forekomstene ved å tilpasse rørgatetraseen i den øverste delen av den bratte lia.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Øvre Bergselvi kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

I influensområdet til Øvre Bergselvi kraftverk finnes det en lokalitet med svakt utformet fosse-eng med moseutforming. Lokaliteten har fått lokal verdi – verdi C. Det er ellers ikke gjort funn av andre truede naturtyper eller arter.

Etter NVEs syn vil en utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk ikke være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5, da det ikke er kjente forekomster av rødlistearter som vil bli påvirket, og heller ikke natur- eller vegetasjonstyper som i vesentlig grad vil bli forringet, gitt at det fastsettes vilkår om tilstrekkelig slipp av minstevannføring, jf. lovens §§ 11 og 12. Fosse-eng er en truet naturtype, men lokaliteten ved Bøfossen er liten og fragmentert, og NVE mener at fraføring av noe vann fra fossen ikke vil ha avgjørende betydning for opprettholdelsen av lokaliteten.

Jorunn Yttri er kritisk til undersøkelsene av biologisk mangfold i området, som hun mener ikke er tilstrekkelige. Også Fylkesmannen mener det er mangler i kunnskapsgrunnlaget. De er uenige i biomangfoldrapportens konsekvensvurderinger for temaene landskap og naturmangfold, som de mener er satt for lavt. Mens rapporten etter Fylkesmannens oppfatning legger frem tilstrekkelig informasjon

om vegetasjon, omtaler den ikke fugl og insekter. Fylkesmannen mener det er grunn til å tro at det finnes viktige arter av rovfugl og hakkespetter i området, og at det er potensial for funn av interessante insekter.

Krav om undersøkelse av innsektsfauna ligger utenfor det NVE anser som nødvendig ved denne type utbygginger. Vi viser også til at andre undersøkelser viser at hensynet til vannlevende insekter ivaretas ved slipp av minstevannføring.

NVE merker seg at biomangfoldrapporten som følger opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk konkluderer med at det er stor mulighet for at fuglefaunaen i planområdet er rik, og at rovfugler ikke kan utelukkes fra området. Det er imidlertid ikke utført undersøkelser av fuglefaunaen.

NVEs kunnskap om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknad, miljørapporter, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 01.08.2013.

Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8. Etter NVEs vurdering foreligger det imidlertid ikke tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på temaet rovfugl, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) skal tillegges noe vekt innenfor dette temaet. Dersom det blir gitt konsesjon til tiltaket skal det derfor gjennomføres undersøkelser av om det er hekkende rovfugl innenfor influensområdet før en utbygging kan igangsettes. I så fall skal forstyrrende anleggsdrift stoppes i hekkeperioden, og utbyggingsplanene således gjennomgå nødvendige tilpasninger. Dette ivaretas ved godkjenning av detaljplaner og oppfølging i anleggstid.

NVE har også sett dette i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Når det gjelder bruk av § 10 om samlet belastning viser vi til våre merknader lenger bak i dokumentet der dette er omtalt i eget avsnitt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Samlet belastning

Den samlede belastningen utgjør konsekvensene av flere vannkraftanlegg og andre vassdragsinngrep innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om de enkelte prosjekt kan ha begrensede virkninger for miljøet og andre brukerinteresser, kan de samlede virkningene av mange slike inngrep bli store.

Fylkesmannen uttaler at Fortunvassdraget allerede har en svært stor utbygging i Skagen kraftverk fra 50-tallet, og at denne i tillegg til en mulig utbygging i nedre del av Bergselvi og søknader om utbygginger i andre grener av Fortunvassdraget, tilsier at Øvre Bergselvi ikke burde få konsesjon. De mener også at samlet belastning på naturtypen fosse-eng er for stor, og at man burde ta vare på gjenværende lokaliteter.

I Fortunvassdraget er det Skagen kraftverk som er det store kraftverket i systemet. Dette utnytter et fall på 941 meter fra Skålavatn til Fortunsdalen. Det er restvannføringen fra overføringen av Bergselvi for utnyttelse i dette kraftverket som nå er omsøkt utnyttet i Øvre Bergselvi kraftverk. NVE vil vise til at alle reguleringsanleggene i dette systemet må konsesjonsbehandles på nytt når konsesjonene utløper

i 2017. Det vil da være mulig å få en helhetlig gjennomgang av disse anleggene. Den påvirkning som disse anleggene gir har derfor ikke blitt viet vesentlig oppmerksomhet fra vår side nå.

Vedrørende samlet belastning på naturmangfold i og langs Bergselvi legger NVE vekt på at det ikke er påvist viktige naturverdier innenfor omsøkt influensområde. Unntaket er en mindre lokalitet av naturtypen fosse-eng med verdi C. NVE merker seg at Fylkesmannen mener det er viktig å ivareta gjenværende lokaliteter av naturtypen langs vassdraget. Vi legger imidlertid vekt på at det ikke er kjente rødlistearter knyttet til lokaliteten, og viser til at det i følge søknaden vil være overløp i elven 71 dager i året. Vi mener at flomtoppene i vassdraget vil bidra til å opprettholde en viss grad av fosserøyk ved lokaliteten. På bakgrunn av dette mener vi at tiltakets virkning for samlet belastning på naturtypen fosse-eng vil være liten, og vi vil ikke tillegge dette vekt i konsesjonsspørsmålet.

Sogn og Fjordane turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane mener at sumvirkningene for landskap, turisme og naturmangfold i Fortunsdalen er så store at en bør være varsomme med å tillate ytterligere utbygginger i området. Sogn og Fjordane turlag mener at man ikke bør tillate ytterligere redusert vannføring i Bergselvi før det foreligger bedre dokumentasjon på samlet belastning av nåværende og fremtidig kraftutbygging på naturens mangfold i området.

NVE viser til KSK-notat nr. 2/2012 for en grundig vurdering av samlet belastning av biologisk mangfold i Luster og landskap i Fortunsdalen som ble gjennomført i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Nedre Bergselvi kraftverk og opprinnelig søknad for Øvre Bergselvi kraftverk.

I NVEs vedtak om avslag til opprinnelig søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk, ble det lagt en viss vekt på at det i Luster kommune er et stort antall utbygde kraftverk. Vi anså det derfor som viktig å ivareta deler av vassdragsnaturen som er lett tilgjengelig og som har opplevelsesverdi. I tillegg til søknad om bygging av Øvre Bergselvi kraftverk avventer søknaden om bygging av Nedre Bergselvi kraftverk endelig avgjørelse av OED.

Det er NVEs syn at de viktigste landskapselementene langs Bergselvi og Sognefjellsvegen er ivaretatt gjennom avslag av opprinnelig utbyggingsalternativ for Øvre Bergselvi kraftverk, og at utbyggingsplanene slik de nå foreligger representerer en vesentlig mindre konfliktfylt utbygging ved at to av tre viktige landskapselementer ikke lenger blir berørt av tiltaket. I tillegg er berørt elvestrekning og rørgatetrasé mer enn halvert.

Ved en eventuell konsesjon til Øvre Bergselvi kraftverk vil Bøfossen miste noe av sin verdi i landskapet ved at den får redusert vannføring. Samtidig vil Optunfossen nedstrøms omsøkt strekning få redusert vannføring dersom Nedre Bergselvi kraftverk får endelig konsesjon av OED. NVE vurderte det slik at strekningen som omfattes av utbyggingsplanene for Nedre Bergselvi kraftverk i mindre grad har nærhet til Sognefjellsvegen, og at landskapsvirkningene knyttet til opplevelsen av Optunfossen kan avbøtes i tilstrekkelig grad ved slipp av minstevannføring. Samlet sett mener vi at verdien av landskapselementer på omsøkt strekning, også inkludert strekningen som omfattes av Nedre Bergselvi kraftverk, er begrenset sammenlignet med strekningen ovenfor som nå er tatt ut av prosjektet.

Vi viser ellers til vår omtale av samlet belastning i KSK notat 2/2012. Disse vurderingene er etter vårt syn fortsatt gjeldende, og endringen er hovedsakelig at berørt elvestrekning er blitt noe lenger, uten at dette etter vårt syn øker den samlede belastningen i området i vesentlig grad.

Samfunnsmessige fordeler

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane mener at en eventuell utbygging kun vil tilføre marginale økonomiske verdier til lokalsamfunnet.

En eventuell utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil gi om lag 5,76 GWh i et gjennomsnittså. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det er NVE sitt syn at det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til grunneiere og generere skatteinntekter.

Oppsummering

Utbyggingsplanene for Øvre Bergselvi kraftverk som nå foreligger er sterkt redusert sammenlignet med opprinnelig konsesjonssøknad. Den vil utnytte de nedre 127 m av fallet, og vil omfatte et kraftverk med årsproduksjon på ca. 5,8 GWh. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Av høringspartene så er Luster kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune positive til prosjektet, mens Fylkesmannen, Sogn og Fjordane turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane er i mot tiltaket. Begrunnelsene til disse er forholdsvis sammenfallende ved at de viser til vassdragets verdi som landskapselement i dalen som er innfallsporten for den nasjonale turistvegen over Sognefjellet, og at den planlagte utbygde strekningen i seg selv innehar naturkvaliteter som har verdi av betydning. De legger også vekt på at Fortunvassdraget er sterkt belastet med reguleringer og utbygginger allerede, slik at denne strekningen må utelates fra videre kraftutbygging.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE vurderer det slik at de viktigste landskapselementene langs vassdraget og Sognefjellsvegen er ivaretatt gjennom avslag av opprinnelig konsesjonssøknad, og at utbyggingsplanene slik de nå foreligger representerer en vesentlig mindre konfliktfylt utbygging ved at to av tre viktige landskapselementer ikke lenger blir berørt av tiltaket. I tillegg er berørt lengde på elvestrekning og rørgatetrasé mer enn halvert. Bøfossen rett oppstrøms planlagt kraftstasjon og to mindre fossefall ovenfor vil fortsatt bli berørt gjennom redusert vannføring. NVE mener imidlertid at konsekvensene for landskap, friluftsliv og turisme ved en ev. utbygging av Øvre Bergselvi kraftverk vil være moderate og akseptable, gitt at det av hensyn til nærhet til Sognefjellsvegen blir satt krav om en minstevannføring i turistsesongen som bidrar til å opprettholde noe av landskapsopplevelsen med foss og vassdragsnatur.

Utbyggingsplanenes virkning for naturtyper dreier seg i all hovedsak om konsekvensen for naturtypen fosse-eng med moseutforming ved fossene i Bøthun. I følge søknaden vil være overløp i elven 71 dager i året, og NVE er av det syn at flomtoppene i vassdraget vil bidra til å opprettholde en viss grad av fosserøyk ved lokaliteten. Vi legger vekt på at det ikke er kjente sjeldne eller rødlistede arter knyttet til lokaliteten, og mener på bakgrunn av dette at tiltakets konsekvens på naturtypelokaliteten vil være akseptabel, og ikke av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Bergselvi Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Øvre Bergselvi kraftverk med overføring av Skjemminggrovi. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Bergselvi Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer ca. 100 m 22 kV kabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Luster Energiverk er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Bergselvi Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

SFE Nett AS opplyser om at det på nåværende tidspunkt ikke er ledig kapasitet i sentralnettet. Dette vil endre seg når 420 kV-linje mellom Ørskog og Sogndal settes i drift. Tilgjengelig kapasitet må avklares med Statnett før kraftverket kan kobles til nettet. NVE konstaterer at nevnt linje er under bygging, slik at det vil bli innmatingskapasitet i sentralnettet.

Søker uttaler at de er i dialog med både Hydro Energi som eier 22 kV linja til Sognefjell og områdekonsesjonær Luster Energiverk angående nettilknytning og oppgradering av Trafo T9 samt linje til kraftstasjonen. Bergselvi Kraft AS må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Bergselvi Kraft AS uttaler at de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	1100
Alminnelig lavvannføring	l/s	49
5-persentil sommer	l/s	172
5-persentil vinter	l/s	42
Maksimal slukeevne	m ³ /s	2,2
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	Ca. 200
Minste driftsvannføring	l/s	300

Øvre Bergselvi kraftverk er planlagt med en minstevannføring på 100 l/s om sommeren og 40 l/s om vinteren. Av søknaden kommer det frem at slukeevnen i kraftverket vil føre til at det i et middels år hovedsakelig kun vil gå 100 l/s i elven fra midten av juli og ut september.

Flere av høringspartene trekker frem at vannføringen i elven i dag allerede er redusert med 60 % av naturlig vannføring, og at en ytterligere reduksjon vil redusere opplevelsesverdien vesentlig. Fylkesmannen peker på at omsøkt minstevannføring er 2 % av opprinnelig vannføring i elven. En minstevannføring om sommeren som omsøkt tilsvarer 1,25-persentilen av opprinnelig vannføring.

NVE er enig med søker i at det er nåværende hydrologiske forhold som må legges til grunn ved fastsettelse av minstevannføring. Vi viser ellers til merknader om minstevannføring for Nedre Bergselvi kraftverk om at størrelsen kan vurderes på nytt dersom det ved fornyelse av konsesjon for reguleringer og overføring i Fortunvassdraget blir satt krav som minstevannføring til Bergselvi. Dette gjøres gjeldende også her.

Fylkesmannen mener at foreslått minstevannføring er for lav, og ikke vil ivareta hensynet til landskapsopplevelsen og Sognefjellsvegen. De mener også at den er for lav til å kunne opprettholde verdien av fosse-eng lokaliteten ved Bøfossen. De opplyser om at den viktigste turistsesongen er juni-august. Dersom det blir gitt konsesjon til prosjektet mener de at det må settes krav om minstevannføring som tilsvarer 5-persentilen av opprinnelig vannføring i elven, og ikke av restvannføringen slik som omsøkt. Med grunnlag i dette foreslår Fylkesmannen 400 l/s om sommeren og 160 l/s om vinteren. I tillegg mener de at maks slukeevne må reduseres.

Sogn og Fjordane fylkeskommune er positive til en utbygging, men forutsetter at slipp av minstevannføring på 40 l/s om vinteren og minimum 172 l/s om sommeren av hensyn til fosselandskapet.

Sogn og Fjordane turlag mener at en minstevannføring ikke vil kunne settes høy nok til å ivareta elven som landskapselement, men uttaler at det minst må settes krav om minstevannføring på 200 l/s om sommeren.

Bergselvi er allerede påvirket av kraftutbygging, og det går i dag er 40 % av opprinnelig vannføring i elven. Omsøkte Øvre Bergselvi kraftverk skal etter planene utnytte ca. 60 % av restvannføringen. NVE mener at slipp av kun 100 l/s sommerstid og 40 l/s vinterstid vil frata vassdraget mye av sin naturlige dynamikk store deler av året. Det vil også kunne redusere eller fortrenge en del av artene som er tilknyttet elva.

NVE mener at de negative virkningene av en utbygging på temaene landskap og turisme kan avbøtes ved krav om slipp av minstevannføring. NVE mener at hensynet til landskap og Sognefjellvegens status som Nasjonal turistvei tilsier at kravet til minstevannføring, spesielt i turistsesongen juni-august, bør gjenspeile elven og fossenes sentrale rolle i landskapet.

NVE mener at det vil ha liten hensikt å redusere maks slukeevne slik Fylkesmannen ønsker, da dette kun vil ha virkning i få døgn hvert år. NVE mener at ved ikke å tillate økt slukeevne som del av detaljplangodkjenningen er dette ivaretatt i tilstrekkelig grad. Vi mener at høyere minstevannføring enn omsøkt om sommeren er viktigst for virkningen på landskapsopplevelsen.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 150 l/s i tiden 01.05.-31.05, 300 l/s i turistsesongen 01.06.-31.08, 150 l/s i tiden 01.09.-30.09 og 40 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,4 GWh/år, basert på NVEs beregninger der det er lagt til grunn oppgitt energiekvivalent på 0,28. Samlet produksjon vil da bli på ca. 5,4 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

All minstevannføring skal slippes fra inntaket i Bergselvi, da berørt strekning i Skjemminggrovi anses som kort og uten vesentlige verdier.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små

vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Riggområder er ikke omtalt i søknaden, og ikke avmerket på kartet over planområdet. Avmerking av riggområder skal inngå som del av detaljplanen. Planen vil bli sendt på høring til kommunen.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	534 moh. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE. All minstevannføring skal slippes fra inntaket i Bergselvi.
Vannvei	Så langt det er mulig unngå å berøre forekomster av osp med kjuke.
Kraftstasjon	407 moh.
Overføringer	Skjemminggrovi som renner inn i Bergselvi rett nedstrøms planlagt inntak skal overføres til inntaket i Bergselvi.
Største slukeevne	2,2 m ³ /s. Av hensyn til elvas verdi som landskapselement ved Sognefjellsvegen kan denne ikke økes som del av detaljplangodkjenning
Minste driftsvannføring	300 l/s.
Installert effekt i turbin	Søknaden oppgir maksimalt 2,3 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir 1 Francis- eller 1 Peltonturbin. Turbintype kan justeres ved detaljplan.

Vei	90 m adkomstvei fra Fv 55 frem til inntaket, og oppgradering av ca. 100 m eksisterende jordbruksvei fra Fv 55 og frem til planlagt kraftstasjonsområde og inntak til Nedre Bergselvi kraftverk.
-----	---

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Før utbygging starter skal det være gjort en undersøkelse av om det er hekkende rovfugl som kan bli forstyrret av anleggsarbeid. Dersom dette blir påvist skal forstyrrende anleggsarbeid stanses i hekkeperioden.

Planlagt rørgatetrasé vil kunne berøre osp med kjuke i øvre og nedre del av planområdet. Forekomstene har biologisk verdi som nøkkelement for en rekke arter av blant annet fugl, lav og sopp. Tiltakshaver skal forsøke å unngå å berøre disse forekomstene ved å tilpasse rørgatetraseen der hvor det er nødvendig.

Nødvendig hogst for gjennomføring av tekniske inngrep skal avklares som del av detaljplanleggingen.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Fylkeskommunen har ikke kjennskap til kulturminner som vil bli direkte påvirket av tiltaket. Dersom det blir gjort funn av kulturminner som blir direkte eller indirekte berørt av en eventuell utbygging formoder de at tiltaket justeres slik at det ikke berører ev. kulturminner.

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg: Detaljkart

